

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.
ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

ההותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).
מחיר כל נומר 10 קאָפּ׳, 25 העללער
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

עם „הפדגוג" או עם „הנעורים":

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.
ברוסיה: לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק

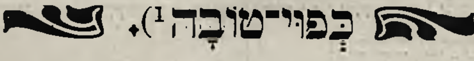
עם „הפדגוג" ו„הנעורים":

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 21 קראָנען, לחצי שנה: 10.50 קראָנען, לרבע שנה: 5.25 קראָנען.
ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל.
בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שיללינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פרנק,
בארץ ישראל לשנה: 20 פרנק. וכן לחצי ולרבע שנה בערך

Krakau, 14 März (1 März) 1904. גליון כד. קראקוי, יום ב׳, כ״ז אדר תרס״ד.

הננו מתכבדים להזכיר את מנויי ה„עולם קטן" כי עם הגליון הכפול 25-26 יתם הרבע הזה, השני, לשנת תרס״ד, ואלה שתכלה חתימתם עם כלות הרבע הזה יואילו להזדרז ולחדש את חתימתם, לבל תהיה הפסקה במשלוח הגליונות אליהם. המחדשים את חתימתם יואילו לשלוח אלינו את האדריסה הנדפסת שלהם או להודיענו את המספר שעל אדריסתם בדיוק.

המו״ל.

כְּפוּי־טוֹבָה[1].

(מָשָׁל).

אַרְנֶבֶת יָשְׁבָה לָהּ בִּכְרוּב
וְאָכְלָה וְשָׂבְעָה שָׁם כָּל טוּב;
וְקָרוֹב לָאַרְנֶבֶת, בַּכַּר

עַל דֶּשֶׁא מִתַּחַת לָהָר,
רָחֵל הִתְעַנְּגָה עַל מִרְעֶהָ.
אָז בָּא הָאַכְזָר, שָׁם הַזְּאֵב
וְהֶחֱזִיק בְּשִׁנָּיו בָּהּ
רָחֵל הַיָּפָה, הַצְּעִירָה.

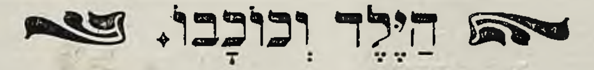

[1]) ע״פ ו. בוש.

אַרְנֶבֶת בַּכְּרוּב רָאֲתָה
וְהִשְׁמִיעָה קוֹל צַעֲקָתָהּ:
„אִכָּר! הוֹ, אִכָּר! צֵא נָא! צֵא!
„הַבַּיְתָה, מַהֵר נָא וּרְאֵה:
„הַזְּאֵב הֵן יִטְרֹף כִּשְׂבְּתֶךָ;
„הָחִישָׁה נָא לָהּ עֶזְרָתֶךָ!"
מִהֵר הָאִכָּר רַבִּי לוּט

וְלָקַח בְּיָדֵהוּ הַשּׁוֹט
וְאָמַר: „חֵן חֵן לָךְ, אַרְנַבְתִּי!"
הֵרִים חִישׁ שׁוֹטֵהוּ וַיַּךְ
אַרְנֶבֶת בְּחֹטֶם הָרַךְ
וְהוֹסִיף: „מֵעַתָּה שַׁאֲנָן
אֶהִי — לֹא תֹאכְלִי עוֹד כְּרוּבֵי הָרַעֲנָן
וְאָנוּחַ בְּשָׁלוֹם וְשָׁכַבְתִּי..."

אַהֲרֹן לִיבּוּשִׁיצְקִי.

הַיֶּלֶד וְכוֹכָבוֹ.

(סִפּוּר).

מֵאֵת

טְשַׁרְלְס דִּיקֶנְס.

הָיֹה הָיָה יֶלֶד אֶחָד, וַיְהִי הַיֶּלֶד חוֹשֵׁב וְתָמֵהַּ תָּמִיד עַל הַרְבֵּה־הַרְבֵּה דְּבָרִים, וְלוֹ אָחוֹת יַלְדָּה קְטַנָּה וְרֵעָה נֶאֱמָנָה.

וַיִּהְיוּ שְׁנֵי הַיְלָדִים הָאֵלֶּה מִשְׁתּוֹמְמִים וּמִתְפַּלְאִים כָּל הַיָּמִים. הֵם הִתְפַּלְאוּ עַל יְפִי הַפְּרָחִים עַל טֹהַר הַתְּכֵלֶת אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים, עַל הָעֹמֶק בְּלִי סוֹף, אֲשֶׁר בְּמֵי הַפֶּלֶג הַטְּהוֹרִים, וְעַל כָּל הַטּוּב וְהַיְכֹלֶת שֶׁל הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר בָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַנָּעִים הַזֶּה.

וְהָיוּ הַיְלָדִים שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה פַּעַם בְּפַעַם: וּמָה אִם יָמוּתוּ לְפֶתַע פִּתְאֹם כָּל הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים, אֲשֶׁר עַל כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, הֲיִתְאַבְּלוּ הַפְּרָחִים, הַמַּיִם וְהַשָּׁמַיִם עַל זֹאת?

וְהֵם הֶאֱמִינוּ בְּכָל נַפְשָׁם כִּי כֵּן הוּא הַדָּבָר, וַיֹּאמְרוּ: הֲלֹא הַנִּצָּנִים הָרַכִּים יַלְדֵי הַפְּרָחִים הֵמָּה, וְהָאֲפִיקִים הַזְּעִירִים הַמְפַכִּים מִבֵּין רִכְסֵי הֶהָרִים, יַלְדֵי הַנְּהָרוֹת הֵמָּה, וְהַנְּקֻדּוֹת הַקְּטַנּוֹת הַמִּתְנוֹצְצוֹת בְּגִילָה בִּרוּם הַתְּכֵלֶת, הֲלֹא יַלְדֵי הַשָּׁמַיִם הֵנָּה, וּבְוַדַּאי יֵצַר לָהֶם עַל בְּלִי רְאוֹתָם עוֹד אֶת יַלְדֵי בְּנֵי הָאָדָם.

וְכוֹכָב מַזְהִיר אֶחָד הָיָה מַקְדִּים לִזְרֹחַ בַּשָּׁמַיִם לִפְנֵי יֶתֶר אֶחָיו הַכּוֹכָבִים, וְקַוֵּי אוֹרוֹ חָדְרוּ אֶל הַחֶדֶר הַקָּטָן וְהַנָּקִי שֶׁל שְׁנֵי הַיְלָדִים הָאֵלֶּה.

וְהִבִּיטוּ הַיְלָדִים אֶל הַכּוֹכָב, וְרָאוּ כִּי גָדוֹל הוּא וְיָפֶה הוּא וּמַבְהִיק הוּא יוֹתֵר, הַרְבֵּה יוֹתֵר, מִכָּל הַכּוֹכָבִים הָאֲחֵרִים. וּמִדֵּי עֶרֶב בְּעֶרֶב עָמְדוּ שְׁנֵי הַיְלָדִים שְׁלוּבֵי־יָד אֵצֶל הַחַלּוֹן וְחִכּוּ בְּעֵינַיִם כָּלוֹת לְכוֹכָבָם הַבָּהִיר, וְהָיָה הַיֶּלֶד אֲשֶׁר רָאָהוּ רִאשׁוֹנָה וְקָרָא בְּשִׂמְחָה: „הִנֵּהוּ! הִנֵּהוּ!"

וְיֵשׁ אֲשֶׁר נִרְאָה הַכּוֹכָב לְעֵינֵי שְׁנֵיהֶם בְּרֶגַע אֶחָד, וְקָרְאוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד בְּקוֹל צָהֳלָה: הִנֵּהוּ! הִנֵּהוּ! וְכֹה הִסְכִּינוּ הַיְלָדִים אֶל הַכּוֹכָב, עַד כִּי הָיוּ לוֹ לִידִידִים נֶאֱמָנִים, וּמִדֵּי לַיְלָה בְּלַיְלָה בְּטֶרֶם יֵלְכוּ לִישׁוֹן, יִגְּשׁוּ אֶל הַחַלּוֹן וְהִסְתַּכְּלוּ בַּכּוֹכָב הַמַּזְהִיר וּבֵרְכוּ אוֹתוֹ לֵאמֹר: בָּרוּךְ תִּהְיֶה לַאדֹנָי, כּוֹכָבֵנוּ הַנָּעִים!

אַךְ לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וְהַיַּלְדָּה הַקְּטַנָּה חָלְתָה וַתִּפֹּל לְמִשְׁכָּב, וְלֹא יָכְלָה עוֹד לָגֶשֶׁת אֶל הַחַלּוֹן. אָז יַעֲמֹד הַיֶּלֶד בָּדָד וּמָלֵא עֶצֶב עַל יַד הַחַלּוֹן, וּבִרְאוֹתוֹ אֶת הַכּוֹכָב הָיָה הוֹפֵךְ פָּנָיו אֶל אֲחוֹתוֹ הַחוֹלָה הַקְּטַנָּה הַשּׁוֹכֶבֶת בַּמִּטָּה וְאוֹמֵר: „הִנֵּהוּ! אֲנִי רוֹאֶה אוֹתוֹ!" וּצְחוֹק קַל יַעֲבֹר אָז עַל שְׂפָתוֹתֶיהָ הַחִוְּרוֹת, וְהֵן מְדוֹבְבוֹת בְּקוֹל דַּק וְחַלָּשׁ: „בְּרוּכִים תִּהְיוּ לַאדֹנָי, אָחִי וְכוֹכָבִי!"

* * *

וְהַיֶּלֶד הֶעָצוּב עוֹמֵד בָּדָד עַל יַד חַלּוֹנוֹ וּמְצַפֶּה לְכוֹכָבוֹ. פְּנֵי אֲחוֹתוֹ הַחִוְּרִים לֹא יֵרָאוּ עוֹד בַּמִּטָּה...

וְגַל עָפָר חָדָשׁ נוֹסַף עַל אַלְפֵי הַגַּלִּים הַמִּתְרוֹמְמִים בְּבֵית הַקְּבָרוֹת הַיָּשָׁן...

וְהַכּוֹכָב שׁוֹלֵחַ אֶת קַרְנָיו הָאֲרֻכּוֹת אֶל הַיֶּלֶד הַבּוֹדֵד הַמַּבִּיט אֵלָיו בְּעֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת הַמְּלֵאוֹת דִּמְעָה. וְהַקְּרָנִים כָּל כָּךְ מְאִירוֹת וּמַזְהִירוֹת עַד אֲשֶׁר תֵּרָאֶינָה כִּמְסִלַּת־אוֹר בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ. וְאָז תִּפֹּל תַּרְדֵּמָה עַל הַיֶּלֶד הַשּׁוֹכֵב בָּדָד בְּמִטָּתוֹ וְחוֹלֵם אֶת חֲלוֹמוֹ:

וְהִנֵּה מֶרְכָּבוֹת אֵשׁ מְלֵאוֹת אֲנָשִׁים תִּתְרוֹמַמְנָה, עַל יְדֵי מַלְאֲכֵי מָרוֹם, בַּמְּסִלָּה הַמַּזְהִירָה הָעוֹלָה לְמַעְלָה,

לְמַעְלָה, וְהַכּוֹכָב מוֹסִיף לָצֶקֶת אֶת אוֹרוֹ הַנִּפְלָא מִשָּׁמַיִם אַרְצָה. פִּתְאֹם נִפְתַּח עוֹלָם מָלֵא אוֹר וָנֹגַהּ, וּבוֹ יְחַכּוּ רִבְבוֹת מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי בְנֵי הָאָדָם.

וְעֵינֵי הַמַּלְאָכִים הַדּוֹמוֹת לְמַעְיְנוֹת־זֹהַר נְשׂוּאוֹת בְּגִיל אֶל נֹכַח פְּנֵי הָאוֹרְחִים הַהוֹלְכִים וְעוֹלִים אֶל הַכּוֹכָב; וְרַבִּים מֵהֶם עוֹזְבִים בְּחִפָּזוֹן אֶת שׁוּרוֹתֵיהֶם, שֶׁעָמְדוּ בָהֶן, וְנוֹפְלִים עַל צַוְּארֵי הַבָּאִים וּמְחַבְּקִים וּמְנַשְּׁקִים אוֹתָם בְּאַהֲבָה רַבָּה; אַחַר יָסוּרוּ עִמָּהֶם אֶל מְבוֹאוֹת הָאוֹר הָרַבִּים הַמִּשְׂתָּרְעִים סָבִיב לְכָל עֵבֶר.

אַךְ מַלְאָכִים רַבִּים עוֹמְדִים עַל מְקוֹמָם וּמַבִּיטִים וּמְחַכִּים. בֵּינֵיהֶם הִכִּיר הַיֶּלֶד אֶת אֲחוֹתוֹ הַקְּטַנָּה; פָּנֶיהָ, שֶׁהָיוּ כָּל כָּךְ דַּלִּים וְחִוְּרִים אָז בְּשָׁכְבָהּ עַל מִטָּתָהּ, מְאִירִים עַתָּה מְאֹד וּמְפִיקִים אַךְ שִׂמְחָה וָגִיל עַד לִבְלִי הַכִּירָהּ עוֹד. אַךְ לִבּוֹ, לֵב אָח אוֹהֵב, הִכִּיר אוֹתָהּ כְּרֶגַע בֵּין צִבְאוֹת הַמַּלְאָכִים. וַאֲחוֹתוֹ־הַמַּלְאָךְ נִגֶּשֶׁת אֶל הַמְמֻנֶּה עַל הַמַּלְאָכִים הַמַּעֲלִים אֵלָיו אֶת בְּנֵי הָאָדָם וְשׁוֹאֶלֶת:

— הֲבָא גַּם אָחִי הֵנָּה?

— לֹא! — יַעֲנֶה הַמְמֻנֶּה.

הִיא אַךְ הִפְנְתָה אֶת פָּנֶיהָ לָשׁוּב אֶל מְקוֹמָהּ, וְהוּא מוֹשִׁיט אֶת זְרוֹעוֹתָיו אֵלֶיהָ וְקוֹרֵא: „הוֹי, אֲחוֹתִי, אֲחוֹתִי! הִנְנִי הִנֵּנִי! הוֹי, קָחִינִי נָא גַּם אוֹתִי עִמָּךְ!“ אָז תִּפְנֶה אֵלָיו וּמַבֶּטֶת בּוֹ בְּעֵינֶיהָ הַמְפִיצוֹת אוֹרָה וְאַהֲבָה...

וַיְהִי לָיְלָה...

וְהַכּוֹכָב מֵאִיר בְּעַד שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן אֶל הַחֶדֶר וְשׁוֹלֵחַ קַרְנֵי אוֹר אֲרֻכּוֹת אֶל הַיֶּלֶד הַמַּבִּיט בָּהֶן בְּעֵינַיִם מְלֵאוֹת דִּמְעָה.

מִן הַלַּיְלָה הַהוּא וָהָלְאָה הִבִּיט הַיֶּלֶד אֶל הַכּוֹכָב כְּמוֹ אֶל בֵּיתוֹ, שֶׁאֵלָיו צָרִיךְ הוּא לָלֶכֶת כְּשֶׁיָּבֹא יוֹמוֹ; וַיְהִי בְעֵינָיו כְּבֶן הַכּוֹכָב הַהוּא, בִּגְלַל אֲחוֹתוֹ הַקְּטַנָּה אֲשֶׁר הָלְכָה שָׁמָּה.

וְאִמּוֹ יָלְדָה תִּינוֹק קָטָן וָרַךְ, וַיְהִי אָח לַיֶּלֶד הֶעָצוּב; אַךְ בִּהְיוֹתוֹ עוֹד קָטֹן וָרַךְ וּבְטֶרֶם יָדַע עוֹד קְרֹא: אַבָּא, אִמָּא! עָזְבָה נַפְשׁוֹ אֶת גְּוִיָּתוֹ הַדַּלָּה וַתַּעַל הַשָּׁמָיְמָה...

וְעוֹד הַפַּעַם חָלַם הַנַּעַר עַל אֹדוֹת הַכּוֹכָב הַבָּהִיר וַחֲבוּרוֹת הַמַּלְאָכִים וְנִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם. וּבְשׁוּרוֹת יַעַמְדוּ הַמַּלְאָכִים וְנָשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם הַמַּזְהִירוֹת אֶל עֵבֶר פְּנֵי בְנֵי הָאָדָם, וַאֲחוֹתוֹ תִּשְׁאַל גַּם הַפַּעַם אֶת הַמְמֻנֶּה: „הֲבָא גַּם אָחִי?“ וְהוּא יַעֲנֶה: „לֹא הָאָח הַהוּא; כִּי אִם אָח אַחֵר בָּא הֲלוֹם!“.

וּבִרְאוֹת הַיֶּלֶד אֶת אָחִיו הַקָּטָן חָבוּק בִּזְרוֹעוֹת אֲחוֹתוֹ קָרָא: „הוֹי, אֲחוֹתִי, הִנְנִי, הִנֵּנִי, קָחִינִי גַּם אֲנִי אֵלַיִךְ!“

וְהִיא מַבִּיטָה אֵלָיו בִּצְחוֹק נָעִים וְשׁוֹתֶקֶת...

וְהַכּוֹכָב זוֹרֵחַ בְּאוֹר בָּהִיר מְאֹד.

הַיֶּלֶד גָּדַל וְהִנֵּהוּ כְּבָר אִישׁ צָעִיר. יוֹשֵׁב הוּא בְּחַדְרוֹ עָסוּק בִּסְפָרָיו, וְהִנֵּה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְאִישׁ בָּא וַיֹּאמַר: „אִמְּךָ הַטּוֹבָה גָּוְעָה וַתָּמֹת, וְהִנֵּה הֵבֵאתִי לְךָ אֶת בִּרְכָתָהּ הָאַחֲרוֹנָה לִפְנֵי מוֹתָהּ“.

בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה אֵלָיו הַכּוֹכָב וּמַלְאָכָיו וְנִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם, כְּכָל הַחִזָּיוֹן, אֲשֶׁר רָאָה בִּימֵי נְעוּרָיו, וְהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת אֲחוֹתוֹ שׁוֹאֶלֶת: „הֲבָא אָחִי הֵנָּה?“

— לֹא אָחִיךְ, כִּי אִמְּךָ בָּאָה הֵנָּה! — יַעֲנֶה הַמַּלְאָךְ.

וּקְרִיאַת שִׂמְחָה נִשְׁמְעָה בֵּין כָּל הַמַּלְאָכִים וְהַנְּשָׁמוֹת אֲשֶׁר עַל הַכּוֹכָב, בְּחַבֵּק הָאֵם אֶת שְׁנֵי יְלָדֶיהָ הַיְקָרִים לָהּ.

וַיּוֹשֶׁט גַּם הוּא אֶת יָדָיו וַיִּקְרָא: „הֶאָח, אִמִּי, אָחִי וַאֲחוֹתִי! הִנְנִי, קְחוּנִי גַּם אֲנִי אֲלֵיכֶם!“ וְהֵם יַעֲנוּהוּ: „עוֹד לֹא הִגִּיעָה הָעֵת!“

וְיָמִים רַבִּים עָבְרוּ, וְהוּא כְּבָר אִישׁ זָקֵן; יוֹשֵׁב הוּא עַל כִּסְאוֹ לִפְנֵי הָאָח הַמְבֹעֶרֶת, פָּנָיו מְפִיקוֹת יָגוֹן וּלְחָיָיו רְטֻבּוֹת מִדְּמָעוֹת. וְהַכּוֹכָב נִרְאָה אֵלָיו גַּם הַפַּעַם, וְהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת אֲחוֹתוֹ שׁוֹאֶלֶת אֶת הַמַּלְאָךְ: „הֲבָא כְּבָר אָחִי?“ וְהוּא יַעֲנֶהָ: „לֹא הוּא, כִּי בִתּוֹ בָּאָה הֲלוֹם!“

וְהָאִישׁ הַזֶּה, מִי שֶׁהָיָה לְפָנִים יֶלֶד, רוֹאֶה אֶת בִּתּוֹ הַיְקָרָה אֲשֶׁר זֶה עַתָּה עֲזָבַתּוּ לַאֲנָחוֹת, יוֹשֶׁבֶת בֵּין שָׁלֹשׁ הַנְּפָשׁוֹת הַיְקָרוֹת לוֹ, וּשְׂפָתָיו דּוֹבְרוֹת: הִנֵּה בִתִּי יוֹשֶׁבֶת שָׁם עִם אֲחוֹתוֹ וּזְרוֹעוֹתֶיהָ תְּחַבֵּקְנָה אֶת צַוְּארֵי אִמִּי וּלְרַגְלֵיהֶן יָנוּחַ אָחִי הַתִּינוֹק, אַךְ אֲנִי לְבַדִּי יוֹשֵׁב פֹּה בָּדָד וְעָגוּם... הָהּ, מָתַי אֶרְאֵךְ בִּתִּי? מָתַי אֶרְאֵךְ יַקִּירָה?

אַךְ — יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ!

וְהַכּוֹכָב זוֹרֵחַ, זוֹרֵחַ בְּאוֹרוֹ הַבָּהִיר...

וּמִי שֶׁהָיָה יֶלֶד הוֹלֵךְ וְזָקֵן, וּפָנָיו, שֶׁהָיוּ לְפָנִים צָחִים וַחֲלָקִים, מָלְאוּ קְמָטִים, פְּסִיעוֹתָיו מִתְנוֹדְדוֹת וְגַבּוֹ כָּפוּף.

וּבַלַּיְלָה אֶחָד שָׁכַב הַזָּקֵן עַל מִשְׁכָּבוֹ וְכָל בָּנָיו עוֹמְדִים סָבִיב לוֹ. שׁוֹכֵב הוּא וּפָנָיו מֻפְנִים אֶל הַחַלּוֹן — וַיִּקְרָא אֶת קְרִיאָתוֹ הָאַחֲרוֹנָה: „הִנֵּהוּ וַאֲנִי רוֹאֶה אוֹתוֹ!“

וְהַבָּנִים הִתְלַחֲשׁוּ בְּעִצָּבוֹן לֵאמֹר: „הוּא גֹּוֵעַ! הוּא גֹּוֵעַ!“

וּשְׂפָתָיו דּוֹבְבוֹת: „כֵּן, הִגִּיעָה הָעֵת! הִנְנִי נוֹסֵעַ אֶל עֵבֶר פְּנֵי הַכּוֹכָב! הִנְנִי בָא אֲלֵיכֶן, יַקִּירוֹתַי! אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ שֶׁהֲכִינוֹתָ לִי בַיִת וּזְבוּל עַל כּוֹכָבְךָ בֵּין הַנְּפָשׁוֹת הָאֲהוּבוֹת לִי וְהַמְחַכּוֹת לִי“

— — — — — — — — — — — — — — — — —

וְהַכּוֹכָב זוֹרֵחַ וְשׁוֹלֵחַ אֶת קַרְנֵי אוֹרוֹ אֶל גַּל קֶבֶר חָדָשׁ...

תַּרְגּוּם י. יַנִּישֶׁבְסְקִי.

מִמַּרְאוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

הַר הַלְּבָנוֹן מִמּוּל בֵּירוּת.

הַבֵּן וְ„אָבִיו" הַחוֹלֶה.

(סִפּוּר).

מֵאֵת אֶדְמוֹנְדוֹ דֵּי אַמִּיצִים.

הַיָּמִים יְמֵי חֹדֶשׁ הָאָבִיב, הַגֶּשֶׁם יָרַד עַל הָאָרֶץ, וְנַעַר אֶחָד לָבוּשׁ בִּגְדֵי אִכָּרִים רְטֻבִּים וּמְלֻכְלָכִים וְנוֹשֵׂא תַּחַת אַצִּילֵי יָדָיו חֲבִילַת בְּגָדִים, קָרַב אֶל שׁוֹעֵר בֵּית הַחוֹלִים, אֲשֶׁר לַנּוֹדְדִים בְּעִיר נֵיאַפּוֹל, וַיּוֹשֶׁט לוֹ מִכְתָּב. פְּנֵי הַנַּעַר הָיוּ יָפִים וּשְׁזוּפִים מְעַט, עֵינָיו שְׁקוּעוֹת בְּמַחֲשָׁבוֹת וּשְׂפָתָיו מְלֵאוֹת וּפְתוּחוֹת לְמֶחֱצָה, וּמִבֵּינוֹתֵיהֶן נִשְׁקְפוּ שִׁנַּיִם לְבָנוֹת כַּשֶּׁלֶג. הוּא בָא מֵאַחַד הַכְּפָרִים, אֲשֶׁר בִּסְבִיבוֹת נֵאַפּוֹל. אָבִיו, אֲשֶׁר נָסַע זֶה כְּשָׁנָה צָרְפָתָה לְבַקֵּשׁ שָׁם עֲבוֹדָה, שָׁב אֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ; אַךְ כִּמְעַט יָרַד מֵעַל הָאֳנִיָּה בְּחוֹף נֵיאַפּוֹל, חָלָה פִּתְאֹם מַחֲלָה קָשָׁה, וְאַף בְּרֹב עָמָל עָלָה לוֹ לִכְתֹּב אֶל בְּנֵי בֵּיתוֹ לְהוֹדִיעָם, כִּי שָׁב אֶל אַרְצוֹ וְכִי הוּא נִמְצָא עַתָּה בְּבֵית הַחוֹלִים. יֵאוּשׁ נוֹרָא מִלֵּא אֶת לֵב אִשְׁתּוֹ בְּבֹא אֵלֶיהָ הַשְּׁמוּעָה הָרָעָה הַזֹּאת; אַךְ לֹא יָכְלָה לָבֹא בְּעַצְמָהּ לִרְאוֹת אֶת בַּעְלָהּ, יַעַן כִּי אַחַת מִבְּנוֹתֶיהָ חָלְתָה אָז מַחֲלָה אֲנוּשָׁה, וּצְרִיכָה הָיְתָה לָשִׂים עַיִן גַּם עַל בְּנָהּ הַקָּטָן. עַל כֵּן שָׁלְחָה אֶת בְּנָהּ הַבְּכוֹר וַתִּתֵּן עַל יָדוֹ אֵיזֶה מַטְבְּעוֹת כֶּסֶף, לְמַעַן יְכַלְכֵּל אֶת מַחֲלַת אָבִיו.

וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר בְּרַגְלָיו דֶּרֶךְ רְחוֹקָה כִּשְׁלֹשִׁים מִיל, עַד בּוֹאוֹ הָעִירָה.

הַשּׁוֹעֵר הֵעִיף עֵינָיו עַל הַמִּכְתָּב וַיִּקְרָא לְאַחַד מִמְּשָׁרְתֵי בֵּית הַחוֹלִים וַיֹּאמֶר לוֹ, כִּי יוֹלִיךְ אֶת הַנַּעַר אֶל אָבִיו.

— מִי אָבִיךָ? — שְׁאָלָהוּ הַמְשָׁרֵת.

הַנַּעַר קָרָא לְפָנָיו אֶת שֵׁם אָבִיו, וּבְדַבְּרוֹ רָחֲפוּ עַצְמוֹתָיו מִפַּחַד, פֶּן יִשְׁמַע מִפִּיו אֵיזוֹ בְּשׂוֹרָה מַעֲצִיבָה.

אַךְ הַמְשָׁרֵת מָשַׁךְ בִּכְתֵפָיו, שֵׁם כָּזֶה לֹא נוֹדַע לוֹ.

— פּוֹעֵל זָקֵן הַבָּא מֵאֶרֶץ נָכְרִיָּה? — הוֹסִיף הַמְשָׁרֵת לִשְׁאֹל.

— כֵּן, אֲדֹנִי, פּוֹעֵל זָקֵן, — עָנָה הַנַּעַר נִפְעָם מְאֹד, — אַךְ זָקֵן מְאֹד אֵינֶנּוּ וּמֵאֶרֶץ נָכְרִיָּה בָּא.

— מָתַי בָּא אֶל בֵּית הַחוֹלִים?

הַנַּעַר הִבִּיט עַל הַמִּכְתָּב.

— זֶה כַּחֲמִשָּׁה יָמִים, כִּמְדֻמַּנִי.

הַמְשָׁרֵת חָשַׁב מְעַט; אַחֲרֵי כֵן אָמַר כְּאִלּוּ זָכַר פִּתְאֹם:

— זֶה הוּא אֵפוֹא הַשּׁוֹכֵב בַּמַּחְלָקָה הָרְבִיעִית בַּקָּצֶה.

— וּמַה שְּׁלוֹמוֹ עַתָּה? — שָׁאַל הַנַּעַר וְקוֹלוֹ רוֹעֵד.

הַמְשָׁרֵת לֹא עָנָהוּ דָבָר, רַק הִבִּיט עָלָיו בְּעֵינַיִם חוֹדְרוֹת וַיֹּאמֶר:

— קוּמָה נֵלֵכָה.

וּשְׁנֵיהֶם עָלוּ עַל הַמַּעֲלוֹת וַיָּבֹאוּ אֶל מִסְדְּרוֹן אָרֹךְ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל דֶּלֶת הַמַּחְלָקָה הַפְּתוּחָה, אֲשֶׁר עָמְדוּ שָׁם שְׁתֵּי שׁוּרוֹת מִטּוֹת.

— לֵךְ אַחֲרַי! — אָמַר הַמְשָׁרֵת בְּהִכָּנְסוֹ פְּנִימָה, וְהַנַּעַר אִמֵּץ אֶת לְבָבוֹ, וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו. וּבְלֶכְתּוֹ הִבִּיט בַּחֲרָדָה יְמִינָה וּשְׂמֹאלָה אֶל פְּנֵי הַחוֹלִים הַדַּלִּים וְהַחִוְּרִים; אֲחָדִים מֵהֶם שָׁכְבוּ בְּעֵינַיִם סְגוּרוֹת וַיִּהְיוּ בְּעֵינֵי הַנַּעַר כְּמֵתִים, וַאֲחָדִים מֵהֶם הִבִּיטוּ נִבְהָם בְּעֵינַיִם פְּתוּחוֹת בְּלִי כָל תְּנוּעָה; אֲחָדִים מֵהֶם נֶאֶנְחוּ בְּקוֹל כִּילָדִים קְטַנִּים. אוֹר הַחֶדֶר כֵּהֶה וַאֲוִירוֹ מָלֵא רֵיחַ סַמִּים חֲרִיפִים. שְׁתֵּי אֲחָיוֹת רַחֲמָנִיּוֹת מַחֲזִיקוֹת בִּידֵיהֶן שְׁלַחוּפִיּוֹת וְהוֹלְכוֹת מִמִּטַּת הַחוֹלֶה הָאֶחָד אֶל הַשֵּׁנִי.

בְּבוֹאָם אֶל קְצֵה הַמַּחְלָקָה, עָמַד הַמְשָׁרֵת לִמְרַאֲשׁוֹתֵי אַחַת הַמִּטּוֹת וַיָּסַר אֶת הַמָּסָךְ וַיֹּאמֶר:

— הִנֵּה אָבִיךָ!

קוֹל בְּכִי פָּרַץ מִפִּי הַנַּעַר; אֶת הַחֲבִילָה הִשְׁלִיךְ עַל הָרִצְפָּה וַיּוֹרֶד אֶת רֹאשׁוֹ עַל כְּתַף הַחוֹלֶה וְיָדוֹ חִבְּקָה אֶת יַד הַחוֹלֶה הַמּוּטֶלֶת בְּלִי תְנוּעָה עַל הַשְּׂמִיכָה, — אַךְ הַחוֹלֶה לֹא נָע וְלֹא זָע אַף בְּאֶחָד מֵאֵבָרָיו.

הַנַּעַר קָם וַיַּבֵּט עַל אָבִיו וַיּוֹסֶף לִבְכּוֹת. אָז פָּקַח הַחוֹלֶה אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט עָלָיו עֵת רַבָּה כְּאִלּוּ הִשְׁתַּדֵּל לְהַכִּירוֹ, אַךְ שְׂפָתָיו לֹא נָעוּ.

— אָבִי הָאֻמְלָל! — קָרָא הַנַּעַר בְּיֵאוּשׁ — מַה שֻּׁנּוּ פָנֶיךָ! הֲגַם אֶת בִּנְךָ אֵינְךָ מַכִּיר?

וְאָמְנָם נוֹרָא הָיָה מַרְאֵה הַחוֹלֶה. שַׂעֲרוֹת רֹאשׁוֹ הִלְבִּינוּ, זְקָנוֹ גָּדֵל פֶּרֶא, פָּנָיו הָיוּ צָבִים וַאֲדַמְדַּמִּים, עוֹרוֹ חֲמַרְמַר

וּמַבְהִיק, עֵינָיו שְׁקוּעוֹת עָמֹק בְּחוֹרֵיהֶן, שִׂפְתוֹתָיו עָבוֹת מְאֹד. בִּכְלָל שָׁנוּ כָּל תָּוֵי פָּנָיו עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר הָיָה עוֹד לְהַכִּירוֹ; רַק מִצְחוֹ וְגַבּוֹתָיו הַנְּטוּיוֹת כַּקֶּשֶׁת הָיוּ כִּמְעַט בְּלִי שִׁנּוּי. הַחוֹלֶה שָׁאַף רוּחַ בִּכְבֵדוּת.

— אָבִי הַיָּקָר, אָבִי הַנֶּחְמָד! — קָרָא הַנַּעַר — הֵן בִּנְךָ הִנֵּנִי, הַאִם לֹא תַכִּירֵנִי? הֲלֹא אָנֹכִי צִילִילָה, בִּנְךָ צִילִילָה! מִן הַכְּפָר בָּאתִי הֵנָּה. אִמִּי שָׁלְחָה אוֹתִי. הַבִּיטָה נָא אֵלַי הֵיטֵב! הַאִם לֹא תַכִּירֵנִי? — אֱמָר נָא לִי רַק מִלָּה אַחַת, רַק מִלָּה אֶחָת...

אַךְ הַחוֹלֶה, אֲשֶׁר הִבִּיט עָלָיו בָּרִאשׁוֹנָה בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת סָגַר שֵׁנִית אֶת עֵינָיו.

— הָה, אָבִי! אָבִי הַטּוֹב! מַה זֶּה הָיָה לְךָ? הֲלֹא צִילִילָה אָנֹכִי! הֲלֹא בִּנְךָ אָנִי!

הַחוֹלֶה לֹא הֵסֵב גַּם פָּנָיו אֵלָיו, וְרַק נָשַׁם בִּכְבֵדוּת.

אָז לָקַח לוֹ הַנַּעַר אַחַד הַכִּסְאוֹת וַיֵּשֶׁב עָלָיו אֵצֶל מִטַּת הַחוֹלֶה וַיַּבֵּט אֶל אָבִיו וַיֵּבְךְּ.

— בְּוַדַּאי יָבֹא מַהֵר הָרוֹפֵא לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלִים — אָמַר הַנַּעַר אֶל לִבּוֹ —, אָז אֶשְׁאַל אֶת פִּיו.

וְהַנַּעַר צָלַל בְּמַחְשְׁבוֹתָיו הַנּוּגוֹת, וְזִכְרוֹנוֹת מִיָּמִים עָבָרוּ עָלוּ לְפָנָיו: זָכַר אֶת נְסִיעַת אָבִיו מִבֵּיתָם, פְּרֵידָתוֹ מֵהֶם בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה עַל הָאֳנִיָּה, תִּקְוַת כָּל בְּנֵי הַבַּיִת, כִּי שׁוֹב יָשׁוּב אֲבִיהֶם אֶל עִירוֹ וּבְיָדוֹ עֹשֶׁר רַב; זָכַר אֶת הַיֵּאוּשׁ אֲשֶׁר תָּקַף אֶת אִמּוֹ מִדֵּי קַבְּלָה מִכְתָּב מִמֶּנּוּ; וְעַתָּה הוּא רוֹאֶה בְּדִמְיוֹנוֹ אֶת אָבִיו מֵת, אִמּוֹ לְבוּשָׁה בִּגְדֵי אֵבֶל, וְכָל בְּנֵי בֵיתָם נוֹעִים בְּרָעָב וּמַחְסוֹר. זְמַן רַב יָשַׁב שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹת תּוּגָה אֵלֶּה.

פִּתְאֹם הִרְגִּישׁ וְהִנֵּה יַד רַכָּה מֻנַּחַת עַל כְּתֵפוֹ. הַנַּעַר נִבְהַל בִּרְאוֹתוֹ אַחַת הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת עוֹמֶדֶת לְנֶגֶד עֵינָיו.

— וּמַה שְּׁלוֹם אָבִי? — שְׁאָלָהּ מַהֵר.

— הֲזֶהוּ אָבִיךָ? — שָׁאֲלָה אוֹתוֹ הָאָחוֹת בְּנַחַת.

— כֵּן, זֶה אָבִי; אָנֹכִי בָּאתִי אֵלָיו. מַה שְּׁלוֹמוֹ?

— הֱיֵה לְבֶן־חַיִל, נַעַר נֶחְמָד, עוֹד מְעַט וְיָבֹא הָרוֹפֵא. וַתֵּצֵא הָאָחוֹת וְלֹא יָסְפָה לְדַבֵּר אֵלָיו עוֹד.

כַּעֲבֹר חֲצִי שָׁעָה שָׁמַע קוֹל פַּעֲמוֹן מְצַלְצֵל, וְכַעֲבֹר רֶגַע בָּא רֹאשׁ הָרוֹפְאִים עִם הָעוֹזֵר עַל יָדוֹ אֶל הַמַּחְלָקָה; הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת וְהַמְשָׁרְתִים הָלְכוּ גַּם הֵם אַחֲרָיו. הוּא עָמַד אֵצֶל מִטַּת כָּל חוֹלֶה וְחוֹלֶה וַיִּתְבּוֹנֵן עָלָיו. וְנֶפֶשׁ הַנַּעַר קָצְרָה לְחַכּוֹת עַד בֹּא הָרוֹפֵא אֶל אָבִיו, וְסַעֲרַת לִבּוֹ גָּדְלָה לְכָל צַעַד וָצַעַד אֲשֶׁר צָעַד הָרוֹפֵא. לְסוֹף קָרַב הָרוֹפֵא אֶל הַמִּטָּה הַסְּמוּכָה אֶל מִטַּת אֲבִי הַנַּעַר. הָרוֹפֵא הָיָה אִישׁ גְּבַהּ קוֹמָה וְדַל בָּשָׂר, פָּנָיו עֲצוּבִים מְעַט. וַיְהִי אַךְ עָזַב הָרוֹפֵא אֶת הַמִּטָּה הַהִיא, וַיָּקָם הַנַּעַר מֵעַל מוֹשָׁבוֹ וַיְמָרֵר בַּבֶּכִי.

הָרוֹפֵא הִבִּיט אֵלָיו בְּתִמָּהוֹן.

— זֶהוּ בֶּן הַחוֹלֶה — אָמְרָה הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה — הַיּוֹם בַּבֹּקֶר בָּא מִן הַכְּפָר אֲשֶׁר הוּא גָּר בּוֹ.

וַיָּשֶׂם הָרוֹפֵא אֶת יָדוֹ עַל שִׁכְמוֹ, אַחֲרֵי כֵן הוֹרִיד אֶת רֹאשׁוֹ אֶל הַחוֹלֶה, מִשֵּׁשׁ אֶת דָּפְקוֹ, קָמַט אֶת מִצְחוֹ, וַיִּפֶן אֶל הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה וַיִּשְׁאָלֶנָּה שְׁאֵלוֹת אֲחָדוֹת וְעַל כֻּלָּן עָנְתָה תְּשׁוּבָה אַחַת:

— הַכֹּל כְּמִקֹּדֶם.

הָרוֹפֵא חָשַׁב רֶגַע אֶחָד וַיֹּאמֶר:

— הוֹסִיפִי לְרַפְּאוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה.

אָז הִתְאַמֵּץ הַנַּעַר וַיִּשְׁאַל בְּקוֹל רוֹעֵד מִבֶּכִי:

— וּמַה שְּׁלוֹם אָבִי, אֲדֹנִי הָרוֹפֵא?

— הֱיֵה לְבֶן־חַיִל, נַעַר נֶחְמָד, — עָנָהוּ הָרוֹפֵא, בְּשִׂימוֹ אֶת יָדוֹ עַל כְּתֵפוֹ — מַחֲלַת הַשּׁוֹשַׁנָּה עַל פָּנָיו. אָמְנָם הַמַּחֲלָה אֲנוּשָׁה, אַךְ עוֹד לֹא אָבְדָה תִּקְוָה מִמֶּנּוּ. שִׂימָה עֵינְךָ עָלָיו אוּלַי יִיטַב לוֹ כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה, כִּי בְנוֹ הוּא הַסּוֹעֵד אוֹתוֹ בְּחָלְיוֹ.

— אֲבָל הֵן לֹא יַכִּיר אוֹתִי! — קָרָא הַנַּעַר בְּקוֹל מִתְיָאֵשׁ.

— יַכִּיר... מָחָר, אוּלַי. הָבָה נְקַוֶּה, אַל תִּתְעַצֵּב!

הַנַּעַר חָפֵץ לִשְׁאֹל עוֹד אֵיזֶה דָּבָר, אַךְ לֹא עָרַב אֶת לִבּוֹ, וְהָרוֹפֵא הָלַךְ לְדַרְכּוֹ.

וְחַיִּים חֲדָשִׁים הֵחֵלּוּ לַנָּעַר. הוּא הִתְחִיל לִשְׁמֹר עַל אָבִיו. הוּא לֹא יָדַע אָמְנָם מַה יַּעֲשֶׂה, אֲבָל עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר יָכֹל: תִּקֵּן לוֹ אֶת הַשְּׂמִיכָה, אָחַז אֶת יָדוֹ הַחַמָּה בְּיָדָיו, הִפְרִיחַ אֶת הַזְּבוּבִים מֵעַל פָּנָיו וְהִתְנוֹדֵד לִרְגָעִים לְקוֹל אַנְחָתוֹ; וְכַאֲשֶׁר הֵבִיאָה הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיָּה אֶת הָרְפוּאוֹת אוֹ מַיִם לִשְׁתִיָּה, לָקַח מִיָּדֶיהָ אֶת הַכַּף אוֹ אֶת הַכּוֹס וְהוּא בְּעַצְמוֹ הִגִּישׁ אוֹתָן אֶל פִּי אָבִיו. לִפְעָמִים הִבִּיט הַחוֹלֶה אֵלָיו, אֲבָל אַף פַּעַם אַחַת לֹא יָכֹל הַנַּעַר לָדַעַת אִם הוּא מַכִּיר אוֹתוֹ. אַךְ זֹאת רָאָה כִּי אָבִיו הַחוֹלֶה מַאֲרִיךְ לְהַבִּיט עָלָיו בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְיִחוּד כַּאֲשֶׁר הִגִּישׁ הַנַּעַר אֶת מִטְפַּחְתּוֹ אֶל עֵינָיו לִמְחוֹת אֶת דִּמְעוֹתָיו.

כֹּה עָבַר הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן. בַּלַּיְלָה נָתְנוּ לוֹ מָקוֹם לִשְׁכַּב עַל שְׁנֵי כִסְאוֹת בְּאַחַת הַפִּנּוֹת אֲשֶׁר בַּחֶדֶר, וּבַבֹּקֶר הִשְׁכֵּם קָם לְמַלֵּא אֶת חוֹבָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר לָקַח עָלָיו. בַּיּוֹם הַהוּא נִדְמָה לוֹ, כִּי שָׁבָה דַּעַת הַחוֹלֶה אֵלָיו וְכִי בָּרָק אוֹר נָגַהּ בְּעֵינָיו. וְאָמְנָם נִרְאָה הָיָה, כִּי לְשֵׁמַע קוֹל הַנַּעַר הָרַךְ, הִבִּיט הַחוֹלֶה אֵלָיו בְּמַבָּט שֶׁל תּוֹדָה, וּפַעַם אַחַת הֵנִיעַ בִּשְׂפָתָיו, כְּאִלּוּ חָפֵץ לֵאמֹר דְּבַר מָה. בְּכָל פַּעַם וּפַעַם שֶׁהֵקִיץ אַחֲרֵי תְּנוּמָה קְצָרָה, בִּקֵּשׁ בְּעֵינָיו אֶת הַנַּעַר הַקָּטָן הַיּוֹשֵׁב עָלָיו.

כַּאֲשֶׁר בָּא הָרוֹפֵא בַּיּוֹם הַהוּא לְבַקֵּר אֶת הַחוֹלִים, הִתְבּוֹנֵן אֶל אֲבִי הַנַּעַר וְהִנֵּה רָוַח לוֹ מְעָט. בָּעֶרֶב כַּאֲשֶׁר הִגִּישׁ הַנַּעַר אֶת הַכּוֹס אֶל שִׂפְתֵי הַחוֹלֶה, רָאָה כְּעֵין צְחוֹק קַל מְרַחֵף עֲלֵיהֶן.

אָז נִתְמַלֵּא לֵב הַנַּעַר תִּקְוָה נְעִימָה. וּבִהְיוֹתוֹ בָּטוּחַ כִּי אָבִיו שׁוֹמֵעַ אֶת דְּבָרָיו, הִרְבָּה לְדַבֵּר בְּאָזְנָיו דְּבָרִים טוֹבִים, דְּבָרִים נְחוּמִים, וַיְסַפֵּר לוֹ עַל אִמּוֹ, עַל אֲחָיוֹתָיו הַקְּטַנּוֹת, —

וְכָל דְּבָרָיו דִּבֵּר בְּהִתְלַהֲבוּת וּבְקוֹל מָלֵא אַהֲבָה וְחֶמְלָה, כִּי חָפֵץ לְשַׂמֵּחַ אֶת אָבִיו בְּסִפּוּרָיו וּדְבָרָיו. וְגַם בְּעֵלוֹת הַסָּפֵק עַל לְבָבוֹ אִם מֵבִין אָבִיו אֶת דְּבָרָיו, לֹא חָדַל לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר, יַעַן נִרְאָה לוֹ, כִּי אִם גַּם הַחוֹלֶה אֵינֶנּוּ מֵבִין אֶת דְּבָרָיו, אַךְ שׁוֹמֵעַ הוּא אוֹתָם בְּעֹנֶג רָב.

כֵּן עָבַר הַיּוֹם הַשֵּׁנִי, הַשְּׁלִישִׁי וְהָרְבִיעִי; וּלְהַחוֹלֶה פְּעָמִים שָׁרְוַח לוֹ וּפְעָמִים שֶׁשָּׁבָה וְנָבְרָה עָלָיו מַחֲלָתוֹ בְּיֶתֶר שְׂאֵת, וּמַצָּבוֹ הוּרַע עַד מְאֹד. וְהַנַּעַר הָיָה שָׁקוּעַ בַּעֲבוֹדָתוֹ בְּכָל כֹּחוֹ עַד שֶׁשָּׁכַח כִּמְעַט מֵאֲכֹל לַחְמוֹ, וְרַק שְׁתֵּי פְּעָמִים בַּיּוֹם הָיָה אֹכֵל בְּחִפָּזוֹן פְּרֻסַת לֶחֶם וּגְבִינָה, אֲשֶׁר הֵבִיאָה לוֹ אַחַת הָאֲחָיוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת, וְכִמְעַט שֶׁלֹּא הִתְבּוֹנֵן מְאוּמָה אֶל כָּל אֲשֶׁר מִסָּבִיב לוֹ, לֹא הִתְבּוֹנֵן אֶל הַחוֹלִים, אֶל הַמֵּתִים, אֶל הָאָחוֹת הָרַחֲמָנִיּוֹת הָרָצוֹת לִפְעָמִים בַּלֵּילוֹת בַּהֲמֻלָּה וָרַעַשׁ, אֶל דִּמְעוֹת הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְּרִים אֶת קְרוֹבֵיהֶם הַחוֹלִים הָאֲנוּשִׁים וְאֶל יֵאוּשָׁם, בִּרְאוֹתָם, כִּי אָפְסָה כָּל תִּקְוָה לַהֲשִׁיבָם לְאֵיתָנָם; כָּל הַמַּרְאוֹת הַמַּרְעִישׁוֹת וְהַחֶזְיוֹנוֹת הַמַּעֲצִיבִים הָאֵלֶּה הָרְגִילִים בְּחַיֵּי בֵּית הַחוֹלִים, — עָבְרוּ עָלָיו עַתָּה מִבְּלִי מֵשִׂים.

וְיוֹם אַחַר יוֹם עָבַר, וְהוּא יוֹשֵׁב תָּמִיד עַל יַד מִטַּת אָבִיו, מִתְבּוֹנֵן אֶל כָּל תְּנוּעוֹתָיו בִּדְאָגָה רַבָּה וְאֵינוֹ גּוֹרֵעַ מִמֶּנּוּ עַיִן וְרוּחוֹ מְרַחֶפֶת בֵּין הַתִּקְוָה, אֲשֶׁר הֵאִירָה לוֹ מְעַט רֶגַע אֶת פָּנֶיהָ וּבֵין הַיֵּאוּשׁ אֲשֶׁר הֵעִיק אֶת לִבּוֹ עַד מְאֹד.

(סוֹף יָבֹא).

תִּרְגּוּם יִשְׂרָאֵל שָׁף.

הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים.

האניות הנזוקות.— אניות המלחמה הרוסיות שנזוקו במלחמת פרט-ארטור הן מן האניות היותר טובות אשר בצי הרוסי.

אנית המגן „ריטביזן" נבנתה בשנת 1900 בפילדלפיה אשר באמריקה הצפונית ובה נמצאים עשרים ושבעה פקידים, שבע מאות וחמשים אנשי צבא עם שבעים וארבעה תותחים. מחיר האניה הזאת עשרה מליונים ושבע מאות אלף רבל.

אנית המגן „ציסרביץ" נבנתה בטולן אשר בצרפת בשנת 1910. בה נמצאים עשרים ושמונה פקידים, שבע מאות חמשים ותשעה אנשי צבא ושבעים תותחים ועשר מכונות המורות כדורים למרחק גדול. מחיר האניה הזאת אחד עשר מליון וחמש מאות אלף רבל.

אנית המרוץ „פלדה" נבנתה בפטרבורג בשנת 1910; בה יש ארבעים ושנים תותחים, שמונה עשר פקידי צבא וחמש מאות, ארבעים וחמשה אנשי צבא. מחירה חמשה מליונים ושבע מאות אלף רבל.

בהתנפלות השניה של היפונים על הצי הרוסי אצל פרט-ארטור נעשו פרצים באנית המגן „פולטבה" ואנית המרוץ „נוביק". „פולטבה" הורדה אל הים בשנת 1900; בה נמצאו עשרים וארבעה פקידים, שש מאות עשרים ושבעה אנשי צבא עם חמשים ושמונה תותחים. בנינה עלה בסך שמונה מליונים רבל. „נוביק" נבנתה בשנת 1910. בה נמצאו חמשה עשר פקידים ושלש מאות ושבעים אנשי צבא עם שבעה עשר תותחים. בנינה עלה לשלשה מליונים מאה וארבעים ותשעה אלפים רבל.

המלחמה בטשימולפו. — העתונים האנגלים מודיעים על דבר המלחמה הזאת את הפרטים האלה: ביום העשרים וששה לחדש ינואר עמדו בחוף טשימולפו שתי אניות רוסיות „קוריאץ" ו„וריג" והנה באו שם אניות מלחמה יפוניות המביאות חיל להעלותם על החוף. בראות רב החובל היפוני את האניות הרוסיות, דרש, כי תעזבנה את החוף ותלכנה להן. מפקדי האניות הרוסיות לא חפצו לשמע להם, ולעמת זאת יצאו מן החוף ותעמדנה הכן למלחמה. העתונים הנוטים לצד היפונים אומרים, כי האניה „קוריאץ" החלה ראשונה לירות באניות היפונים; ויש אומרים שהיפונים החלו לירות מאניותיהם באניות הרוסים והמלחמה החלה. ואניות מלחמה יפוניות באו מהר ונוספו על הראשונות ויורו זקים וכדורי אש בשתי האניות הרוסיות ויפרצו בהם פרצים רבים עד כי החלו לטבע, ורבים מאנשי הצבא נפצעו ונהרגו ויתרם נמלטו בסירות אל אניות אנגליה, צרפת ואיטליה שעמדו שם. האניה „קוריאץ" טבעה מהר והאניה „וריג" עמדה עוד שעות מספר על המים, ואחרי כן יצאה ממנה להבה גדולה ותחל לשקע גם היא ותרד מצולות.

העתונים מהללים את גבורת חיל האניות האלה, אשר ידעו כי יאבדו, ובכל זאת התנפלו על אניות האויב באמץ לב בשורךם את השיר הלאמי הרוסי. הגבורה הזאת הפליאה את חיל האניות של יתר הממלכות, אשר עמדו גם הן בחוף ההוא ויריעו לכבוד הגבורים הרוסים ויקראו להם: הידד!

כן מודיעים העתונים הרוסים, כי שתי האניות האלה לא טבעו מכדורי האויבים, אך רבי החובלים הרוסים הטביעו בעצמם למען אשר לא תפלנה בידי היפונים.

אנשי צבא האניות האלה שנמלטו ממות נשלחו בהסכמת ממשלת יפוניה לשנחי, בתנאי שלא ישתתפו יותר במלחמה נגד יפוניה, תנאי שגם ממשלת רוסיה הסכימה לו. בין הנמלטים נמצאים גם שני רבי החובל של האניות קוריאץ ו„וריג".

ארך ימים.— בנויורק מתה זה לא כבר אשה עבריה, חנה ריזל כהן שמה, בשנת המאה וששה לימי חייה. נפלאה היתה האשה בעז רוחה, באמונתה באדני ובבטחונה בו, ואלה נתנו לה כח לשאת את כל צרותיה הרבות בימי חייה הארכים. בהיותה קטנה נהרגו הוריה במרידת הפולנים וכבר בילדותה החלה לשאת בעל החיים. לפני ארבעים וחמש שנים מת עליה בעלה, אשר התאבלה עליו עד יום מותה. לפני שלשים וחמש שנים באה לאמריקה. מימיה לא חלתה ולא שאלה ברופאים, ורק זה שבעות אחדים החל כחה ללכת הלוך ומעוט עד אשר עזבה כליל, ותגוע ותמת בשיבה טובה. (הצפירה).

ויהודי זקן בן מאה ושלש שנים יש בנויורק וזאב ויסמן שמו. הוא נולד ברוסיה בשנת 1800. מרבית ימיו חי ברוסיה ועסק במסחר. עתה חי הישיש הנכבד הזה בבית בנו וכלתו המכלכלים את שיבתו בכבוד. בבקר בבקר יקום הישיש ממשכבו השכם בשעה החמשית והולך לטיל עם נכדו האהוב כשתי שעות, ובשובו מן הטיול הוא הולך לבית הכנסת להתפלל. את היום הוא מבלה בחברת מכרים טובים והוגה בספרים.

הישיש הזה עודנו בריא ושלם בגופו וברוחו.

עוד בדבר השרפה בשיקגו. השרפה שהיתה בבית בן אחת ועשרים דיוטה, פרצה, כפי שנודע עתה, לרגלי התפוצצות חמרים חימיים. במעונות הבית ההוא ישבו רופאים ורופאי שנים אשר קבלו חולים בדירותיהם, ובתי מסחר שונים. בשעת האסון נמצאו בבית כאלפים איש. כלם הצליחו להמלט הודות לחריצותם של הנערים, שהעמדו ליד מכונות התנופה להוריד את היושבים מכל המעונות הגבוהים.

חברי קוראי „עולם קטן"!

עירי דווינסק היא עיר גדולה, ובה נערים רבים; אך עד הימים האלה לא היה כל קשר וחבור בין נערי העיר, גם תלמידי חדר אחד היו לפעמים זרים איש לרעהו, כי לא היה להם כל ענין אשר יאגד אותם, אך בימים האחרונים האלה החלו נערים רבים בני גיל אחד להתאגד לאגודות ציוניות שונות. גם אני הנני חבר לאחת האגודות בשם „פרחי ציון". האגודה מוציאה עתון שבועי כתוב בשם „הַיַּרְדֵּן". ובכל שבת ושבת מתאספים כל החברים לבית אחד החברים לקרוא שם את „העולם קטן" ולדבר עברית. אני מקוה כי תוסדנה אגודות כאלה בכל הערים ושפתנו העברית תקום לתחיה בפינו.

דווינסק, יחזקאל מינסקי.

(תלמיד המחלקה החמישית מבי"ס העירוני).

לקוראי ה„עולם קטן".

אחי הקטנים! עודני נער צעיר מתלמד שפות זרות ולמודים שונים להכין את עצמי למבחן בגמנזיום, ובכל זאת אלמד גם שפתנו וחולדות־ישראל, מיום שהיה לעם עד היום הזה, ובכלל למודי בני עמנו קדושים ויקרים לי מכל, שלשה אחים קטנים אנחנו ושתי אחיות הלומדות בגימנזיה בלשכות האחרונים. כלנו מדברים רק עברית, וגם הורינו נאלצו לדבר אתנו עברית. וגם פה בעיר טשרקסי יש הרבה נערים ונערות שמתלמדים אשכנזית וצרפתית, אבל שפתנו יקרה להם מכלן, לפעמים נשמע את המטילים ברחובות העיר מדברים עברית; מה נעים לשמע זאת. ותקותי תאמצני כי יבוא היום ותשכח שפת לעז מפי בני עמנו ותחתיה ידברו בשפת אבותינו.

רעבכם, אברהם ליב בן ש"א שוויטבוסקי.

טשרקסי.

לונדון, טבת התרס"ד.

אל קוראי „עולם קטן" שלום!

רק זה ירחים אחדים אני קורא ה„עולם קטן" וכבר קנה את לבי כל כך, עד כי אני מחכה לו בכליון עינים. אתם ידידי הקוראים, רגילים כבר בקריאת „עולם קטן", כי אתם נולדתם בארץ רוסיה, אשר שם שפת עמנו שגורה בפי נערים כמוני — בן עשר שנים — ונערים קטנים יודעים לדבר בשפתנו ולכתב בה להתענג על מקרא ספרים יפים ונעימים, לא כן גורל נער כמוני, אשר נולד בארץ אנגליה. אם אתם חפצים אספר לכם בקצרה ע"ד דרכי החנוך העברי בארץ הזאת, ואז יהיה לכם מושג מידיעת לשון עבר בין בני הנעורים פה, וגם תבינו מדוע אמרתי למעלה, כי זה רק עת קצרה שאני קורא העתון הזה.

כל הנערים פה מבקרים משנת השש עד שנת הארבע עשרה בבתי הספר לעם או בבתי ספר פרטים. בכל בתי הספר האלה ילמדו בכל יום מלבד יום השבת ויום הראשון לשבוע — גם לתלמידים היהודים וגם לתלמידים הנוצרים יש פה שני ימי חפש בשבוע — למודים שונים מן השעה התשיעית עד השעה השתים עשרה ומן השעה השנית עד השעה הרביעית. אך למודים עברים לא יזכרו ולא יפקדו בהם, וכן יגדלו ילדי ישראל מבלי דעת את עמם, ואת דתו ושפתו. אמנם יש פה אבות רבים, השולחים את בניהם בערב לשתי שעות לבתי ספר עברים, אשר בם ילמדו עד היותם לבר מצוה קריאה בסדור, תרגומים אחדים מן התפלות וביחוד הכנה לבר מצוה. האחרונה עומדת בראש למודי ישראל בארצנו. על ה„בר־מצוה" לדעת לקרא בעצמו בנגינה יפה פרשה בספר התורה, לומר היטב את ההפטרה. הלמוד הזה איננו כל כך קל לנערים כגילי, אשר מלבד קריאה בסדור לא למדו באומה, ולא יפלא, כי יבלו בלמוד הזה זמן רב. אחרי היות הנער לבר־מצוה ואביו ברך בברכת „ברוך שפטרני", לא יוסיף עוד הנער לעסוק בלמודים עברים, עד כי יש אשר ישכח הנער ברבות הימים גם את הקריאה העברית. יש אמנם אבות, וביחוד אלה שנולדו ברוסיה, אשר אינם מסתפקים בלמודים כאלה ויתנו את בניהם ללמוד גם חומש וכדומה. בין אלה האחרונים נמניתי גם אני. אבי היקר, אשר נולד ונחנך ברוסיה ברוח תורתנו, חפץ בכל לבו, כי אדע היטב את שפתנו. אך על פי שטת הלמוד העברי הנהוגה בבתי הספר היותר טובים בלונדון, לא יכלתי עד לפני השנה שעברה לראות ברכה בלמודי, כי מלבד קריאה בסדור ותרגום דברים קלי ערך לא היה לי כל מושג מלשון עברית; אולם לפני השנה שעברה לקח לי אבי מורה ללמדני „עברית בעברית" ומני או אני עושה חיל רב בלמודי, לשמחתי ולשמחת אבותי היקרים, אני מוכרח לדבר עם מורי רק עברית, יען כי הוא לא ידע אנגלית, לשון מולדתי, אשר בלעדיה לא הבנתי עד כה לשון אחרת. בלמוד „עברית בעברית" אני עסוק איפא רק זה כשנה ואני מבין כבר לדבר ולכתוב בלשוננו בלי שגיאות. בכלל נפקחו עיני לראות יפי שפתנו וערך קורות ימינו, ולו חפצו חברי נערים כגילי ללמוד עברית כמוני, כי אז היינו למופת לכל בני הנעורים באנגליה אך לדאבוני רק מעט מאד מספר הנערים הלומדים עברית לא לשם המפטיר, כי אם לשם השפה היפה, שארית מחמדינו מימי קדם. רוב הנערים פה צוחקים ולועגים לנער כמוני, והם הבן לא יוכלו, למה היא שפה מתה כלשון עבר לנער אנגלי מבטן ומלדה כבוני? הכסילים! הם לא ידעו, כי שפתנו חיה בפי יודעיה וחיה תחיה כל זמן אשר עמנו יחיה על פני האדמה. אם תרשוני, קוראים יקרים, אודיעכם

כפעם בפעם חדשות מפה, כי חושב אני, כי בעיר כלונדון יש ויש ידיעות שונות, אשר תענינה אתכם.

חברכם, הדורש בשלומכם

דוד בן יצחק יוסף רוט.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.

כתבת ה„עולם הקטן", „הפדגוג", ו„הנעורים":

Издательство „Тушія", Отдѣленіе „Оламъ Катанъ", Варшава.

Verlag „Tuschijah", Abtheilung „Olam Katan", Warschau.

הודעה למנויים על הפדגוג!

הננו מתכבדים להודיע לקוראינו, כי בעוד ימים מספר תצא החוברת (ד־ה) הכפולה של הפדגוג לשנת תרס"ד אז יקבלוה כל המנויים על הפדגוג מראש שנת תרס"ד וגם יתר החוברות תצאנה ותשלחנה למנויים בצאתן לאור.

ביבליותיקה לבני הנעורים (הוצאת „תושיה"):

I לילדים:

1) קובץ שיחות קטן (שיחה) מאת ר. נוסטפסון, תר' נ. פינס. 2) ידידי המלך עמינדב (שיחה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 3) הרועה ובת המלך (אגדה) —הנ"ל, תר' י. ב. לבנר. 4) א] המלך אשר שנתו נגזלה, ב] פרחי ששון (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 5) ארבעים שודדים (אגדה ערבית)—תר' מ. סילמן. 6) שלשה אחים (שיחה)—ר. נוסטפסון, תר' נ. פינס. 7) רחוב הזהב (אגדה עברית)—ל. ויזל, תר' י. ב. לבנר. 10—8) א] עשר ואשר, ב] גדול העליליה (אגדות ערביות)—תר' הנ"ל. 11, 12) א] גמול ישרים או רחוב מיזל, ב] הרמב"ם והעלם האלם (אגדות עבריות) — ל. ויזל, תר' הנ"ל. 13) החבצלות (ספור)—רוטשיין, תר' נ. פינס. 14) הכליף־החסידה (אגדה) — הויף. תר' י. ב. לבנר. 15) א] פרעה מלך מצרים (ספור הסטורי) — ד'ספירל, ב] בלב־ים (אגדה מדרשית)—תר' הנ"ל, 16) איש בלי לב (אגדה אנגלית)—תר' א. ליבושיצקי. 17) הדיג והדגה (אגדה בחרוזים) — א. ס. פושקין, תר' הנ"ל. 18) ל"ג בעומר (ספור) — ש. דינר. 19) הכלה האמתית (אגדה) — האחים גרים, תר' ש. ברמן. 20) יוחנן הנאמן (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 22, 21) א] תרח אוהב הכסף ספור התולים), ב] עשיר אמלל (אגדה) —תר' מ. סילמן. 23) המלך שלמה ומשחקי השח־מט (אגדה מזרחית) — תר' א. ב. 24) לב אבן (אגדה עברית) —ל. פיליפזון, תר' פ. קפלן. 25) אח ואחות (ספור)—תר' הנ"ל. 26) גלית הנדיב (ספור)—תר' א. ליבושיצקי. 27) לבנת שלג (אגדה)—האחים גרים, תר' ש. ברמן. 28) השד ושלש שערות הזהב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 29) א] בית היער, ב] הנחש הלבן (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 30) א] הברקת, ב] אשר ועני (ספורים)—י. ב. לבנר. 54—31) כל אגדות ישראל (חלק א', 24 חוברות) — הנ"ל. 55) ילד מצל(שיחה)—א. ברוסילובסקי. 58—56) משלי ילדים (3 חוברות) — שלמון. 59,60) מעשה בנבוכדנצר שנהפך לדב (ספור) — י. צ. לוין. 75—61) למען אחי הקטנים (שירים מקוריים ומתרגמים, 15 חוברות) — א. ליבושיצקי. 76 — 78) מיגון לשמחה (ספור)—כ. שמירט, תר' י. ב. לבנר. 79) ימים מקדם (ספור) — מ. הורליק. 80) ילדים עובדים (ג' ספורים: 1] יעקב, 2] ימימה, 3] רחבות)—י. גרזובסקי. 90—81) שיחות ילדים (10 חוברות) — י. שטינברג. 93—91) למך ולמך (ספור־אגדה)—י. צ. לוין. 95—94) נח בתבה (ספור־אגדה) — הנ"ל, 97—96) העצמות היבשות (ספור־אגדה) — הנ"ל. 99—98) הפחה הרועה (אגדת בני קדם) — תר' ב. רובינוק. 100) מעשה בבן מלך (אגדה)—הנ"ל. 101) א] החסידה, ב] החידה(אגדות)—האחים גרים, תר' ש. ברמן. 102) א] יקטן הנבון, ב] זלפה החכמה, ג] המסחר הטוב (אגדות)— הנ"ל, תר' הנ"ל. 103) א] מלך הר הזהב, ב] שלומית ושלמה (אגדות)— הנ"ל—הנ"ל. 104) א] ארון הזכוכית, ב] החתן השודד (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 105) צפור האילים (אגדה) —הנ"ל, תר' הנ"ל. 106) בת יחידה (ספור)—תר' א. ליבושיצקי. 107) המזמרת הקטנה(ספור)—תר' הנ"ל. 108) א] המשורר העני, ב] דבורה הזקנה (ספורים)—תר' הנ"ל. 109) מעשה בשלטן אחד (אגדה ערבית) —תר' הנ"ל. 110 א] המלאך הגואל, ב] הכוכבים שאבדו (פנטסיות)—תר' הנ"ל. 155—111) כל אגדות ישראל (חלק ב', 45 חוב')—י. ב. לבנר. 156) צפור־הזהב (אגדה)—האחים גרים, תר' ש. ברמן. 157) החיט אמיץ הלב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 158) רמוצה (אגדה)— הנ"ל, תר' הנ"ל. 159) א] כפה אדומה, ב] הקציעה (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 160) רעת האוזים (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 163—161) בני המלך והלביא (אגדה מזרחית, ג' חוב') — תר' ת. ה. רוזנשטיין. 164) דבורה (אגדה) — תר' פ. קפלן. 165) אי־הסוף (אגדה)—תר' א. רוזט. 166) חכמה נפלאה (ספור)—תר' חיים רבינוביץ. 167,168) א] רבי אליעזר בן הורקנוס (תולדה)—י. מיוחס, ב] מעשה באיש מופת (ספור) — ק. ל. סילמן. 169, 170) שולמית (אגדה, מימי שלמה מלך ישראל)—י. שטינברג. 171) א] גבה מעל גבה (משל), ב] המנדרין והבגדיחן(בדיחה)—תר' י. ב. לבנר.

מחיר כל נומר 4 ק'. פאר' לכל חוברת או לשלש ביחד 2 ק'; כל 5 נומרים בכרך קטן אחד מכ' בלבד אדום מחירו 25 ק'. פאר' 4 ק'; כל 10 נומרים בכרך אחד מכ' 50 ק'. פאר' 6 ק'; כל 15 נומרים בכרך אחד מכורך הדר בכר 75 ק'. פאר' 10 ק'.

מחיר כל אגדות ישראל מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעה"מ) (פורמט קטן) ח"א מכ' הדר 1.15 ר'. פאר' 14 קאפ; ח"ב בשני כרכים מכ' הדר כ"א 1.05 ר'. פארטא לכ"א 14 קאפ'.

מחיר ילקוט ספורים (י"ד ספורים) מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעה"מ) 56 ק', מכ' הדר 70 ק'. פאר' 10 ק'.

II לנערים:

1] א—ב) מלחמת אחים (ספור ע"פ ו. הוגא). י. ב. לבנר.
2) ג) אגריפס הראשון (ציור הסטורי). א. ז. רבינוביץ.
3] ד—ה) השבוי בקוקז (ספור, טולסטוי) תר' הנ"ל.
4] ו—י) המוהיקני האחרון (ספור ע"פ קופר). י. ב. לבנר.
5] יא—יג) אי בורניא (ספור מסע ע"פ מיין־ריד). א. ז. רבינוביץ.
6] יד) בני משה (אגדה). ל. מקלר.
7] טו) הנדחים בירכתי צפון (ספור־מסע). תר' מ. ס. איזנשטדט.
8] טז—כ) מגבורי האומה (תולדות ישראל ע"י ביוגרפיות) 5 חוברות: 1) עזרא ונחמיה; 2) שמעון הצדיק וחוניו בנו; 3) יהודה המכבי; 4) שמעון בן שטח ושלומית אחותו; 5) הלל הבבלי (הזקן). ש. ברמן.
9] כא—כה) בן המלך והעני (ספור ע"פ מרק טוען). 5 חוברות. י. גרזובסקי.
10) כו—כט) האח העור (ספור ע"פ גרן). 4 חוברות. י. ב. לבנר.
11] ל) הצעד הראשון (ספור). תר' פ. קפלן.
12] לא—לה) מחיי הטבע (ספורים מחיי החיות, פ. ברנדל). 5 חוברות. תר' י. גרזובסקי.
13] לו—נ) מגבורי האומה (כנ"ל) 15 חוברות: 6) רבן גמליאל הזקן; 7) אלעזר בן חנניה הכהן ויוחנן בן לוי מגוש חלב; 8) רבי יוחנן בן זכאי 9) רבן גמליאל דיבנה; 10) רבי יהושע בן חנניה; 11) רבי טרפון; 12) רבי ישמעאל בן אלישע; 13) רבי עקיבה בן יוסף; 14) שמעון בר־כוכבא; 15) רבי מאיר; 16) רבן שמעון בן גמליאל; 17) רבי שמעון בן יוחאי; 18) רבי יוסי בן חלפתא; 19) רבי יהודה הנשיא, חוברת א'; 20) רבי יהודה הנשיא, חוברת ד'. ש. ברמן.
14] נא—נב) הנודד הקטן (ספור, ה. אמיצים). 2 חוב'. תר' א. ליבושיצקי.
15] נג—נד) ברונא הנודד (ספור). תר' א. הייבשוביץ.
16] נח) שני המלכים (ספור). תר' ב. רובינוק.
17] נז) נחל דמעה (אגדה קוקזית). תר' הנ"ל.
18] נז—נח) יונת המלכה (אגדה). תר' מ. רודיוב.
19] נט—ס) חכמת העמים (מספורי לבולי). תר' י. גרזובסקי.
20] סא—ע) מגבורי האומה (כנ"ל) 10 חוברות: 1) רבי חנינא בן חמא; 2) רב (אבא אריכא); 3) הנ"ל; 4) שמואל (ירחינאי); 5) רבי יוחנן בן נפחא; 6) הנ"ל; 7) רבי שמעון בן לקיש (ריש לקיש); 8) רב הונא ורב יהודה; 9) רבי אבוהו; 10) רבה ורב יוסף. שלמה ברמן.
21] עא — עג) 1) אהבת אם (ספור), 2) יחזקאל (ספור). י. שטינברג.
22] עד) 1) שכולה, 2) כתב הזבובים, 3) האח והאחות, 4) החסיד והחסידה (מעשיות). הנ"ל.
23] עה) 1) שרח בת אשר, 2) צפורה (אגדות). י. שטינברג.
24] עו) 1) חץ תשועה, 2) מלת פלאים (אגדות). הנ"ל.
25] עז) 1) תמרים של חמשה עשר, 2) גזר הדין (אגדות). הנ"ל.
26] עח, עט) 1) צחוק שפתים (ספור), 2) האשף (ספור). י. ב. לבנר.
27] פ) במקום דרשה (מחזה לילדים). י. ח. טביוב.
28] פא) נשף פורים (מחזה לילדים במערכה אחת). מ. מונסביץ.
29] פב) החמסן הקטן (חזיון בעלילה אחת וחמשה מחזות). מ. הורליק.
30] פג—פד) מוסר נער רע (חזיון בשמונה עשר מחזות). תר' הנ"ל.
31] פה) העניים (חזיון בעלילה אחת וחמשה מחזות). תר' י. מ. זלקינד.
32] פו—צ) מחיי הטבע (ספורים מחיי החיות, פ. ברנדל). תר' י. גרזובסקי.
33] צא) מחיי הילדים בארץ ישראל (ספורים). חמדה בן־יהודה.

מחיר כל נומר 6 ק'. פאר' לאחד או לשנים 2 ק'; כל 5 נומרים מכ' בכריכה יפה 40 ק'. פאר' 6; כל 10 נומרים מכ' הדר 80 ק'. פאר' 10 ק'.

„הזמן" לשנת 1904! יוצא מדי יום ביומו בפטרבורג.

„הזמי" היומי לא יאבד את ערכו הספרותי שהיה לו עד עתה. כמו עד עתה, כמו כן גם לימים הבאים לא ישא „הזמן" פני כל מפלגה, אך מטרה אחת לנגד עיניו — האמת.

„הזמן" ישים לב לצרכי העם העברי החומרי והרוחני.

„הזמן" יעורר את העם לתחיה; יעורר את העם על חיי עולם של העם העברי, על תעודתו ומטרתו ועל המאור שביהדות.

„הזמן" יעורר את העם להרים מצב השכלתו—השכלה עברית וכללית ביחד.

„הזמן" יעורר את העם להתאמץ בכל כחותיו על דבר זכיותיו, ועל דבר הטבת מצבו בהוה ובעתיד.

„הזמן" ילחם, כמו עד עתה, עם כל קנאי ומהביל.

„הזמן" יתאמץ לאחד בכל האפשר את המפלגות ולעבוד עבודה אחת גדולה לטובת עם ישראל, ארץ ישראל וכל קניניו הרוחניים.

אלו הן מטרותינו היסודיות אשר מהן לא נסור כל הימים.

ובחפצנו ובתקותנו כי הזמן היומי יהיה קנין כל העם, לכן ראינו לקצוב על הזמן מחיר זול, מחיר היותר פחות לעתון יומי אשר יצא על פי פרוגרמה רחבה, אשר תהיה לו גם הרשות לדבר על אדות חקי הממשלה הנוגעים ליהודים.

ואחרי אשר יש עתה ל„הזמן" פרוגרמה של כל העתונים הגדולים שברוסיה לכן נשתדל בכל אשר יהיה לאל ידנו, כי יבאו בו מהיום והלאה בתמידיות הפרקים האלה:

א) מאמרים לשאלות הזמן על כל צרכי החיים של העם העברי, על מצבו החמרי והרוחני. על החנוך והכלכלה ועל דבר עניני הצבור של עם ישראל ומוסדותיו, על הישוב בארצנו הקדושה ועל כל השאלות הציוניות.

ב) חיי העם בערי המדינה. ב„הזמן" יבואו תמיד מכתבי־סופרים מיוחדים וקבועים מכל מושבות בני ישראל.

ג) חדשות — כל הנוגע לחיי ישראל בארצנו ובחוץ לארץ מהמקורות הראשונים.

ד) דברי סופרים. השקפה על העתונים אשר לעם ישראל בשפות שונות.

ה) הספרות היפה. ממיטב הספרות היפה, מפרי עטם של סופרינו ומשוררינו.

ו) חכמת ישראל. מאמרים מקוריים על דברי ימי ישראל וספרותו. השקפות תמידיות תבאנה ב„הזמן" על עבודת חכמי ישראל שבמערב.

ז) בקרת. לספרים חדשים שיצאו לאור בלשון עבר ובלשונות אחרות.

ח) פילוטונים.

ט) עניני המדינות. השקפות על החיים המדיניים של עמי תבל.

י) ידיעות כלליות. השקפה ברורהו שימת עין על כל החדשות והידיעות הכלליות הנוגעות לכל אדם באשר הוא אדם.

יא) מאמרים כללים מעולם האמנות, המדע, הספרות וידיעת הטבע.

יב) תשובת בית המערכת — ע"ד ענינים ספרותים, דברי חקים ומשפטים, הנוגעים לישראל.

הפרוגרמה הזאת אפשר יהיה לנו למלאות בעתון היוצא מדי יום ביומו.

גם נשתדל, כי כל החדשות והענינים הנוגעים ליהודים הנמצאים בהסינט, המיניסטריום ויתר מוסדות הממשלה יבאו ב„הזמן" בהקדם על פי המקורית הראשונים.

גם בחלק השמושי עשינו שנויים רבים. רבים הם הפונים לבית מערכת בעניני דת ודין, אך כאשר רוב המכתבים היו בעברית, קשה היה להמציא להם תשובה. עתה עשינו חדשה: החלטנו למסור הדבר ליוריסט מומחה אשר יהיה על יד בית המערכת — היודע עברית — והוא ישיב לכל החותמים השואלים בדיוק, אם ב„הזמן" או במכתב פרטי (כאשר ישלחו מרקא לתשובה).

מלבד זה הפקדנו בכל הערים הגדולות בארצנו ובחוץ לארץ סופרים מיוחדים אשר יודיעו מכל הנעשה.

בשנת 1903 השתתפו ב„הזמן" ומאספיו הסופרים האלה:

ש"י אבראמאוויץ (מענדלי מוכר ספרים), אחד העם, פ. אוירבוך. א. אידעלאן, ד"ר מ. א, אייזענשאדט, ש. אש, ח. נ. ביאליק, ש. בן־ציון, פרופיסור נ. באקסט', א. מ. ברכוב, ר. בריינין, י. ברשדסקי, ד"ר מ. י. ברדיטצבסקי, ד"ר ש. ברנפלד, י"ל ברוכוביץ, א"ל בבקוב, ד. באגן, ברון ד. גינצבורג, פ. געץ, י. י. גלאס, ש. ל. גורדון, א. מ. גנצר, ש דובינסקי, ד"ר ח. ד. הורוביץ, מ. מ. הורוויץ, ש. ווערמעל, ח. זוטא, י"ח טביוב, י. טפליצקי, י"א טריווש, ג טוראוו, ח. טשערנוביץ, אברהם כהנא, דוד כהנא, מרדכי בן הלל הכהן, בן-ציון כ"ץ, מ. ל. ליליענבלום א. ל. לעווינסקי, א. לודוויפאל, ד"ר שמריה הלוי, ליפמאן לעווין, א. ה. לעווין, יה"ל, מ. לזבניק, מ. ליטוואקאוו, ד. מגיד, יעקב מזא"ה י. מלניק, ד"ר יחיאל מרגלין, יצחק דובער מארקאן, ח. נ. נומברג ב. סילקינר. מ. סאלאווייציג, מ. סמילאנסקי, זלמן עפשטיין, שלום הלוי עפשטיין, ש. פרוג, ד. פרישמאן, צבי פרילוצקי, ד. פיסאר, י. פיכמאן מ. מ. פייטלזון, ד"ר י. צינברג, הלל צייטלין, ד"ר י"ל קאנטאר, ד"ר י"ל קאצענעלסאן, ח"י קאצינלסון, י"ח רבניצקי, ש. ראזענפעלד, א. ז. ראבינאוויטש, מיכל ראבינאוויץ, יהודה שטינבערג, מ. שיינקין, ד' שמענוביץ, אלעזר שולמאן ועוד.

כל החותמים החרשים יקבלו את ארבעת המאספים של שנת 1903 **בחצי מחירם** (1 ר' 50 קאפ'). שלשה המאספים ישולחו תיכף **והמאסף הרביעי ישולח בצאתו בקרוב.**

מחיר „הזמן" היומי: ברוסיה לשנה: 7 רובל, לחצי שנה 3.50 רובל, לרבע שנה 1.75 רובל.

בחו"ל „ במשלוח כל יום 12 רובל, ומשלוח פעמים בשבוע 9 רובל.

מכתב עתי החדשי של „הזמן"

היה מוקדש לכל עניני החיים, הספרות והמדע בכלל ולספרות ישראל וחכמתו בפרט.

הקוראים אשר קראו כבר את שלשת המאספים, שכבר יצאו לאור, אל נכון יבינו את תכונת ותעודת הירחון החרש אשר **בערכו הספרות** לא יהיה נופל מן המאספים, והננו להשתדל להגדילו ולהרחיבו.

בהירחון ישתתפו כל גדולי סופרי ישראל וחכמיו.

מלבד זאת תבאנה השקפות חדשיות על החיים העבריים, על החיים הכלליים, על הספרות העתית הכללית והעברית, על **חכמת ישראל שבמערב.** גם מאמרי בקרת יבאו בתמידיות על כל הספרים היוצאים במשך החדש. את חלק הבקרת נשתדל לשכללו כי לא יהיה על פי מקרה, כנהוג עד היום בספרותנו.

בהירחון **יבאו בקביעות מאמרי הד"ר י"ל קאצענעלסאן.**

בהיות הירחון יוצא ברוסיה נשתדל למלאות חסרון מורגש בספרותנו העתית, הוא השקפות חדשיות שתבאנה במשך החדש. הירחון יצא בפורמט גדול.

מחיר הירחון: לשנה 4 רובל, לחצי שנה 2 רובל, לרבע שנה 1 רובל. לחותמי **„הזמן" היומי** הנחה גדולה: במקום 4 רובל

יהיה רק שני רובל לשנה.

כתבת המערכת:
Редакція газеты „ГАЗМАНЪ" С.-Петербургъ, Гороховая 51.
Redaction „Hasman" S-Petersburg, Gorochowa 51.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau